

เลี้ยงดูแม่พ่อ
เกิดก่อสวรรค์

บุคคลใดเลี้ยงดูบิดามารดาโดยธรรม
นักปราชญ์ทั้งหลาย
ย่อมสรรเสริญบุคคลผู้เลี้ยงมารดาและบิดานั้นในโลกนี้
บุคคลนั้นจะจากโลกนี้ไปแล้ว
ย่อมบันเทิงอยู่ในสวรรค์

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๐

สภาพใจของคนทั่วไปที่ยังไม่ได้ฝึกฝน มักจะซัดส่าย ไม่หยุดนิ่ง ดันรนไปมาเหมือนปลาที่ถูกยกขึ้นวางบนบก อยากกลับไปหาแหล่งน้ำ ร่างกายของคนเรานั้น แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงเจริญขึ้นตามวัย อีกทั้งเป็นรูปธรรม แต่กลับไม่มีใครสามารถบังคับให้อยู่ในอำนาจตามต้องการได้ ผิดกับใจที่ดูเหมือนว่ามองไม่เห็นด้วยตาเปล่า กลับพร้อมที่จะยอมรับการฝึกฝนให้เป็นไปตามต้องการ และเมื่อฝึกฝนจนกระทั่งละเอียดอ่อนนุ่มนวล ครอบคลุมการงานแล้ว ก็สามารถที่จะโน้มน้าวไปทีไหนก็ได้ตามปรารถนา

มีวาระพระบาลีใน สุวรรณสามชาดก ว่า

“โย มาตรํ ปิตรํ วา มจฺโจ ธมฺเมน โปสฺติ
อิเธว นํ ปสฺสนฺติ เปจฺจ สคฺเค ปโมทติ

บุคคลใดเลี้ยงดูบิดามารดาโดยธรรม นักปราชญ์ทั้งหลายย่อมสรรเสริญบุคคลผู้เลี้ยงมารดาและบิดานั้นในโลกนี้ บุคคลนั้นจะจากโลกนี้ไปแล้ว ย่อมบันเทิงอยู่ในสวรรค์”

ปัจจุบันมีหลายประเทศทั่วโลกที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วโดยวัดกันที่มาตรฐานการศึกษา ค่าครองชีพและเทคโนโลยีต่างๆ แต่มีสิ่งหนึ่งที่มาพร้อมกับความเจริญทางด้านวัตถุ คือ พ่อแม่ที่แก่เฒ่าถูกทอดทิ้งเพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็น

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๑

เป็นปัญหาลังคม รัฐบาลต้องทุ่มงบประมาณจำนวนมหาศาล เพื่อนำมาใช้แก้ไข ด้วยการจัดสถานที่รองรับคนชราที่ลูกทอดทิ้ง ผู้สูงอายุเหล่านั้นต้องทนอยู่อย่างโดดเดี่ยวอ้างว้าง บางคนต้องไปอยู่บ้านพักคนชรา เพราะความจำเป็นก็มี จำใจไปก็มี เช่น บางคนไปอยู่เนื่องจาก ไม่อยากให้เป็นภาระลูกต้องมาลำบาก เพราะพ่อแม่ อยากให้ลูกมีความสุขกับชีวิตครอบครัว ได้ทำงานอย่างเต็มที่ คิดอย่างนี้ก็มี

ลูกบางคนบอกว่า ไม่มีเวลาดูแล จึงให้พ่อแม่ไปอยู่ที่นั่น แล้วส่งเงินไปให้ใช้เป็นประจำ มีบางท่านอยากให้พ่อแม่อยู่บ้าน เหมือนกัน แต่ลูกๆ ไม่รู้วิธีการเอาใจคนชราว่าต้องการอะไร เมื่อพ่อแม่เห็นว่าลูกไม่เอาใจใส่ตนเอง มัวแต่ยุ่งอยู่กับเรื่องธุรกิจการงาน ทำให้เกิดอาการน้อยใจ จึงตัดสินใจหนีไปอยู่บ้านพักคนชรา ทำให้คุณธรรม คือ ความกตัญญูตกเวทิตะหว่าง ลูกต่อบิดามารดา ผู้เป็นบุพการีลดลงไปเรื่อยๆ

เรื่องหน้าที่ของลูก ที่พึงปฏิบัติต่อบิดามารดานี้มีตัวอย่าง เป็นเรื่องของพระภิกษุรูปหนึ่ง แม้ท่านบวชมาแล้ว ยังอุตสาหะ ทำหน้าที่พระลูกชายยอดกตัญญู ออกบิณฑบาตมาเลี้ยงบิดามารดาผู้บังเกิดเกล้า

เลียงดู แม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๒

*ในสมัยพุทธกาล ที่กรุงสาวัตถี มีลูกชายเศรษฐีท่านหนึ่งเป็นคนมีบุญ เมื่อได้ฟังธรรมจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเกิดศรัทธา จึงขอพ่อแม่ออกบวช แต่ได้รับการปฏิเสธ ลูกชายอดอาหารประท้วงถึง ๗ วัน บิดามารดาคิดว่า “ถ้าไม่ยอม ลูกคงตายแน่ แต่ถ้ายอมให้ลูกบวช ยังมีโอกาสได้เห็นหน้าลูกชายบ้าง” จึงพร้อมใจกันยินยอมให้ลูกบวช

ลูกชายดีใจเป็นที่สุด กราบแทบเท้ามารดาบิดา แล้วรีบไปที่วัดเชตวันมหาวิหารเพื่อขอรับการบรรพชาอุปสมบท เมื่อบวชแล้วก็ตั้งใจศึกษาค้นถุระอยู่ ๕ พรรษา แล้วจึงปลิกวิเวก ด้วยการเข้าไปบำเพ็ญเพียรอยู่ในป่าตามลำพัง ท่านทำความเพียรอยู่ ๑๒ ปี แต่ยังไม่ได้คุณวิเศษอะไร ส่วนโยมพ่อโยมแม่เมื่อไม่มีลูกชายแล้ว ก็ไม่อาจรักษาทรัพย์สมบัติเอาไว้ได้ เพราะความแก่เฒ่า ธุรกิจการค้าจึงถูกเขาโกงไป แม้แต่ข้าทาสบริวารก็ขโมยทรัพย์สินไปหมด แม้บ้านของตัวก็จำเป็นต้องขายเพื่อเอาทรัพย์มาเลี้ยงชีพ และต่อมาเมื่อทรัพย์หมดก็ไร้ที่อยู่อาศัย ในที่สุดจำต้องเลี้ยงชีพด้วยการขอทานอย่างน่าเวทนา

วันหนึ่ง พระภิกษุผู้เป็นบุตรเศรษฐีได้ข่าวจากเพื่อนภิกษุ

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๓

อาคันตุกะว่า โยมพ่อโยมแม่ของท่านกำลังลำบากต้องขอทาน
เขากิน ท่านรู้สึกสงสารขึ้นมาอย่างจับใจ ประกอบกับช่วงนั้น
ท่านรู้สึกท้อแท้เพราะผลการปฏิบัติธรรมที่ไม่ก้าวหน้า จึงคิด
อยากสึกออกไปเป็นคฤหัสถ์ เพื่อเลี้ยงดูมารดาบิดา จึงรีบเดิน
ทางกลับกรุงสวตัทธิตันที

เมื่อเดินทางมาถึงทาง ๒ แพร่ง ระหว่างไปบ้านเกิดกับ
ไปวัดพระเชตุวัน ท่านคิดว่า ไหนๆ จะสึกแล้ว เราไปเข้าเฝ้า
พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าก่อนจะดีกว่า ปราบกว่าเช้าวันนั้น พระ-
ลัมมาลัมพุทเธเจ้าทรงแสดงธรรมเรื่องความกตัญญู เมื่อท่านได้
ฟังแล้วก็เกิดวิริยอุตสาหะ ที่จะบำรุงเลี้ยงดูมารดาบิดาในเพศ
บรรพชิต ได้ออกตามหาจนพบ เมื่อมองเห็นมารดาบิดาทั้งสอง
กำลังนั่งขอทานอยู่ จึงเดินเข้าไปยืนใกล้ๆ

“นิมนต์พระคุณเจ้าข้างหน้าเถิดเจ้าข้า” โยมแม่พูดโดย
ไม่กล้ำมองหน้าพระ ฝ่ายพระลูกชายได้แต่ยืนนิ่ง น้ำตานองหน้า
เพราะสงสารเหลือเกิน แม่โยมแม่จะกล่าวนิมนต์ให้ไปข้างหน้า
ตั้งหลายครั้ง แต่ท่านก็ยังยืนนิ่งเฉยอยู่อย่างนั้น ฝ่ายบิดาเริ่ม
เอะใจจึงสังเกตดูภิกษุรูปนี้ ในที่สุดก็จำได้ว่าเป็นพระลูกชาย
ทั้งสามต่างร่ำไห้กันยกใหญ่

พระลูกชายปลอบใจโยมทั้งสองว่า “โยมพ่อโยมแม่ไม่

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๔

ต้องลำบากหอรอก จากนั้นไปไม่ต้องขอทานแล้ว พระจะบิณฑบาตมาเลี้ยงดูไม่ให้อดอยาก” ตั้งแต่นั้นมาอาหารบิณฑบาตที่ได้มาท่านก็นำมาให้มารดาบิดารับประทานก่อน ผ้าจีวรที่ท่านนำมาถวาย ท่านก็จะนำมาให้มารดาบิดาซักย้อม และตัดเย็บสวมใส่ แม้พระลูกชายจะมีอาหารไม่พอนั้น แต่ก็สู้อดทนเลี้ยงดูด้วยความกตัญญูทุกเวที จนในที่สุดท่านชุบผอมร่างกายเหลืองสະพรังไปด้วยเส้นเอ็น

เพื่อนสหธรรมิกเห็นอาการผิดปกติเช่นนั้น จึงได้ถามดูว่า “อาวุโส เมื่อก่อนท่านมีผิวพรรณวรรณะผ่องใส แต่เดี๋ยวนี้ร่างกายผ่ายผอมสະพรังไปด้วยเส้นเอ็น ท่านป่วยเป็นโรคอะไรหรือ” ท่านบอกว่าตนเองไม่ได้ป่วยเป็นโรคอะไรหอรอก เพียงแต่ว่าอาหารไม่พอนั้น เนื่องจากต้องแบ่งอาหารบิณฑบาตให้โยมพ่อโยมแม่

เพื่อนสหธรรมิกได้ยินเช่นนั้น เนื่องจากเป็นผู้เคร่งครัดในธรรมวินัย จึงตำหนิต่านว่า “การนำอาหารที่เขาถวายมาด้วยศรัทธาไปเลี้ยงดูคฤหัสถ์ เป็นสิ่งที่ไม่สมควร” เรื่องการเลี้ยงอาหารแก่คฤหัสถ์จึงถูกโจษขานขึ้นในหมู่สงฆ์ ภิกษุสงฆ์จึงกราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้า พระพุทธองค์จึงตรัสเรียกท่านเข้ามาสอบถามในท่ามกลางมหาสังฆสมาคม ท่านได้แต่ก้มหน้า

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๕

ยอมรับคำตำหนิในท่ามกลางสงฆ์

เมื่อถูกพระพุทธร่องค์ตรัสถามว่า “ดูก่อนภิกษุ เธอนำอาหารที่เขาถวายด้วยศรัทธาไปเลี้ยงดูอุกฤษฏ์จริงหรือ” “จริงพระเจ้าข้า” “เธอนำอาหารไปเลี้ยงดูอุกฤษฏ์ไหนกันล่ะ” “เป็นมารดาบิดาของข้าพระองค์เองพระเจ้าข้า” ภิกษุหนุ่มเตรียมใจรับคำตักเตือนด้วยความเคารพ แต่สิ่งที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นเมื่อได้ยินเสียงสาธุการจากพระองค์ถึง ๓ ครั้งว่า “สาธุ สาธุ สาธุ เธอทำถูกต้องแล้ว แม้เราในอดีตก็บำรุงเลี้ยงดูมารดาบิดาเหมือนกัน” จากนั้นพระองค์ตรัสเล่าเรื่องสุวรรณสามชาดก ซึ่งเป็นพระชาติหนึ่งของพระพุทธร่องค์ ที่บำรุงเลี้ยงมารดาบิดาผู้ตาบอดทั้งสองข้างด้วยความขยันขันแข็ง แม้ว่าจะประสบเภทภัยจนเกือบถึงแก่ชีวิต ก็ไม่อาลัยกับชีวิตตน จิตห่วงใยแต่มารดาบิดาทั้งสอง และด้วยแรงกตัญญูจึงทำให้ท่านรอดพ้นจากอันตรายครั้งนั้นมาได้

ภิกษุหนุ่มฟังแล้วปลื้มใจอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน เพราะสิ่งที่ท่านทำลงไปนอกจากจะไม่ผิดธรรมวินัยแล้ว ยังได้รับการยกย่องจากพระบรมศาสดาอีกด้วย เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นท่านมีจิตแช่มชื่นเบิกบานดีแล้ว ทรงเริ่มแสดงอริยสัจ ๔ ท่านได้ปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนา

เลี้ยงดูแม่พ่อเกิดก่อสวรรค์

๕๒๖

ศุภกษัตริย์ของท่านที่เคยมีดมิตมาตลอด ๑๒ ปี ก็สว่างโพล่งขึ้น มีใจหยุดใจนิ่ง จนในที่สุดเข้าถึงพระธรรมกายโสตาบัน เป็นพระอรหันต์

เราจะเห็นว่า การเลี้ยงดูบิดามารดามีอันสงฆ์ใหญ่ นอกจากมนุษย์และเทวดาทั่วไปจะพากันยกย่องสรรเสริญแล้ว แม้พระพุทธองค์ยังทรงอนุโมทนาอีกด้วย พ่อแม่ถือว่าเป็นยอดแห่งบุพการีชน เป็นประดุจพระอรหันต์ของพวกเราทุกคน เพราะฉะนั้นแม้ลูกจะอยู่ในสถานะไหนก็ตาม ต่างมีหน้าที่เหมือนกัน คือ ต้องเลี้ยงดูบิดามารดา ขนาดพระพุทธองค์ยังอนุญาตให้ภิกษุสามารถเลี้ยงดูบิดามารดาได้

ดังนั้น ขณะที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ เราต้องมีจิตสำนึกของความเป็นลูกกตัญญู เลี้ยงดูท่านให้มีความสุขทั้งทางกายและทางใจ ดูแลท่านทั้งสองให้มีความสุขมากกว่าที่เราเคยได้รับจากท่าน อย่าให้ท่านต้องน้ำตานองหน้า อยู่โดดเดี่ยวเดียวดาย นั่งเหม่อลอยอยู่ตามบ้านพักคนชรา เพราะลูกหลานไม่เหลียวแล อย่าทำให้ท่านต้องตรอมใจ ตาหนีลูกหลานอยู่ในใจว่า เป็นคนอกตัญญู ไม่รู้บุญคุณคน ขอให้ทุกท่านตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้ หมั่นทำบุญกับพระอรหันต์ในบ้านให้เต็มที่ ให้ดีที่สุด

